

Dósai Istvánné Gimnáziumi Osztályképe

Ez 1942-ben készült, a gimnáziumi osztályt ábrázolja, ahová jártam.

Amikor gimnáziumba kerültem, sajnos már az állami gimnáziumokban zsidópadok voltak, az utolsó vagy az utolsó előtti sorba ültették be a zsidó gyerekeket, és anyám azt mondta, hogy szó nem lehet arról, hogy így megszégyenítsenek. És messze az anyagi lehetőségeinken felül, beírtak a Lázár Piroska nevű zsidó leánygimnáziumba [lásd: Lázár Piroska-féle budapesti nyilvános jogú leánynevelő intézet]. Itt aztán minden áldott nap volt hittanóra. Újhébert tanultunk, zsidó történelmet, bibliafordítást.

A hittantanárunk az első órán bejött, és elmondta, hogy mi mindent kell megvennünk, többek közt a Bibliát. Mégpedig nem magyarul, hanem héberül. Merthogy meg fogjuk ugye tanulni a héber betűket. A következő hétfőn megkérdezte a hittantanárunk, hogy kinek nincsen Bibliája. Föltettem a kezemet, még egy-két lány föltette, és nagyon szigorúan azt kérdezte, hogy miért nincsen, miért nem jártál utána. Azt mondtam neki: "Tanár Úr, kérem, dehogynem, anyukámmal egész szombaton kerestük." És erre azt mondta nekem: "Szombaton? Na, ülj le, szégyelld magad!" Ezt soha életemben nem fogom elfelejteni, mert én úgy elképedtem, hogy mi rosszat mondtam. Úgyhogy ennyit a család vallásosságáról.

Miután engem kényszerűségből beírtak ebbe a rendkívül drága és kiváló gimnáziumba, ott aztán ezeket meg kellett tanulnom. De "sikerrel" elfelejtettem, őszintén meg kell mondanom. Még ma is létezik néhány héber betű, amit fölismerek, de nem tudnék egy szöveget elolvasni.

A háború után folytattam az iskolát. 1945 márciusában indult el újból az iskola a Wesselényi utca és a körút sarkán álló privát házban. A Lázár Piroska gimnázium [a háború előtt] mint magángimnázium működött. 1945 után nem lehetett nem állami egy gimnázium [Az országgyűlés 1948. június 16-án fogadta el az 1948: XXXIII. tc.-et az egyházi és magániskolák államosításáról. -- A szerk.]. Így maradtunk 1945 után is a Pesti Izraelita Hitközség Abonyi utcai Leánygimnáziumának a tagozata. Tehát mi például évnnyitóra meg évváróra az Abonyi utcai

hitközségi gimnáziumba jártunk. Az Abonyi utcai gimnáziumnak volt egy templomi része, ott tartották meg a nagyobb ünnepeket. Az egyik nyelv a latin mellett a német volt. És amikor 1945-ben összeverődünk, megtagadtuk, hogy a németet folytassuk. Volt egy csodálatos némettanárunk, egy dr. Gordon Eta nevű tanárnő, aki egyébként az ország egyik legjobb francia műfordítója volt. És így a mi nagy szerencsénk egy pillanat alatt átválthattunk a németről franciára.

Lehattunk körülbelül olyan harminc-harmincötven az osztályban, amikor indultunk 1941-ben. A felszabadulás után, amikor összeállt újból az osztály, és egy negyedév alatt lenyomtuk gyakorlatilag egy évfolyam anyagát, voltunk tizenhatan. A lányok egy része elpusztult, egy része nem jött vissza Magyarországra, volt, aki élt, de nem jött vissza a mi gimnáziumunkba. Az ötvenedik érettségi találkozónkon, 1999-ben elkezdünk arról beszélni, hogy mi soha életünkben nem beszéltünk arról, hogy velünk mi történt 1944-ben. Annyit tudtunk egymásról, hogy ki hol volt. Volt köztünk egy olyan lány, aki megjárta Auschwitzot, tehát ott volt a [tetovált] szám a karján. Valahogyan nem kérdeztük meg, hogy te hogy keveredted haza, hogy élted túl. Soha nem kérdeztük egymást Az érettségi találkozón el is mondtuk egymásnak, hogy azért utólag rájöttünk, hogy ez valami feneketlen trauma lehetett ilyen fiatal lányoknál, hogy úgy éreztük, mint akiknek a torkát összeszorították egy kötéllal, hogy soha erről ne beszélj. Én ezt az egész dolgot hihetetlen szégyennek éreztem, hogy ez velünk megtörtént, azt kell mondanom, hogy szinte mások helyett szégyelltem magamat. Ilyen szégyenérzettel gondolok vissza ma is ezekre a dolgokra.

1949-ben érettségiztem.